Fagrådet –
Rusfeltets hovedorganisasjon
rusfeltet.no

Årsmelding 2019 – 2020

Innledning

På slutten av 2019 leverte Rusreformutvalget sin utredning om avkriminalisering av kjøp, bruk og besittelse av illegale rusmidler til eget bruk. Helseminister Bent Høie omtalte det som en historisk dag. Andre har brukt begreper som den største sosialpolitiske reformen i nyere tid. Det er stor støtte for å gå fra straff til hjelp for de rusavhengige. For andre brukere uttrykkes det mer bekymring. Det vi vet er at i løpet av neste år vil dette, mest sannsynlig, være avgjort.

Rusreformutvalget under overlevering av NOU'en til Helseminister Bent Høie Foto: Torhild Kielland

For de fleste av våre medlemmer går hverdagen sin vante gang til tross for snakk om rusreform. Vi har fått flere pakkeforløp innenfor rus, kvalitetsregisteret er etablert, nye tilbud etableres og etablerte virksomheter leverer gode tiltak hver eneste dag.

Innenfor rusfeltet skjer det fortsatt stadige endringer som påvirker rammevilkårene til våre medlemsorganisasjoner. Fagrådet skal fortsatt være aktiv i å påvirke disse rammevilkårene. Rammevilkårene for medlemmene har en direkte betydning for den hjelp og støtte pårørende og rusavhengige får i sin streben for en best mulig situasjon.

Årsmeldingen beskriver perioden fra 8. mars 2019 til 18. mars 2020.

Organisasjon

Fagrådet ble etablert i 1991 og var den gang en sammenslåing av to organisasjoner. Det var Samordningsrådet for institusjoner for rusmiddelmisbrukere (SIR) og Ledergruppa for institusjoner innen rusmisbruk (LIR). Dagens navn, Fagrådet – Rusfeltets hovedorganisasjon, ble vedtatt på årsmøtet i 2012.

Fagrådet er en medlemsorganisasjon og pr.18 mars 2020 er det 131 medlemmer.

Medlemsvirksomhetene representerer forebygging, behandling, lavterskeltjenester, bolig- og omsorgstjenester, avholdsarbeid, pårørendearbeid, brukerorganisasjoner, høyskole-, forsknings- og kompetanseutvikling, opplysningsarbeid og mer til. Medlemsvirksomhetene kommer fra både offentlig, ideell og privat sektor.

Formål og funksjon

Fagrådet – Rusfeltets hovedorganisasjon er en nasjonal fag- og ruspolitisk medlemsorganisasjon for tiltak/tjenester for mennesker med rusmiddelrelaterte problemer og avhengighetsproblematikk.

Fagrådets formål er å synliggjøre, samle, drøfte og formidle de ruspolitiske konsekvensene, faglige erfaringer, brukererfaringer og forskning for å sikre rusfeltet best mulig organisatoriske, faglige og ressursmessige betingelser.

Fagrådets visjon:
Mangfoldige, tilgjengelige og helhetlige tjenester i et samlet rusfelt.

Årsmøte 2019
Årsmøte 2019 ble avholdt i Oslo Thon hotell Vika Atrium 9. mai 2019. Det var 61 deltakere tilstede. Av disse var 54 stemmeberettiget. Det ble behandlet 9 saker. Protokollen ligger på rusfeltet.no.

Styret
Fagrådet ledes av et styre med styreleder, nestleder samt 7 styremedlemmer som avspeiler bredden av medlemsvirksomheter.

Styret har bestått av:
Styreleder Kirsten Frigstad, leder, 24SJU, Kirkens Bymisjon.
Styrets nestleder Anders Dalsaune Jansen, leder Tyrilistiftelsen.
Styremedlemmer
Trude Lønning, leder Mestringsenheten, Sandnes kommune.
Frode Woldsund, regionleder Frelsesarmeens rusomsorg region sør.
Vidar Hårvik, leder Marborg.
Janka Holstad, direktør divisjon behandling Blå Kors
Kine Haugen, FO, til daglig seksjonsleder poliklinikk Sykehuset Østfold
Lars A Lian, faglig leder Stiftelsen Fossumkollektivet

Berit Kalgraff byttet jobb og gikk ut av styret 1.august 2019. Hun ble ikke erstattet, men nytt styremedlem velges på årsmøtet 2020.
Fagrådets leder, Jan Gunnar Skoftedalen, er styrets sekretær.

Styret i Fagrådet – Rusfeltets hovedorganisasjon og leder. Fra venstre Vidar Hårvik, Kine Haugen, Jan Gunnar Skoftedalen, Trude Lønning, Frode Woldsund, Kirsten Frigstad, Lars A Lian, Janka Holstad og Anders Dalsaune Jansen. Foto: Torhild Kielland

Styremøter
Det har i perioden vært avholdt 7 styremøter. Styret har behandlet 49 saker. I tillegg er det vært e-postutveksling om ulike aktuelle saker og høringer.

Styret avholdt styreseminar i Son 5. – 6. februar 2020 for planlegging av oppgaver og konferanser for kommende periode.

Sekretariatet
Fagrådet leier kontorlokaler til sekretariat og møtevirksomhet i Nedre Slottsgate 7 i Oslo. Sekretariatet ivaretar den daglige driften av Fagrådet i tråd med organisasjonens vedtekter, årsmøtets vedtak og oppfølging av styrevedtak. Jan Gunnar Skoftedalen er leder. Torhild Kielland er rådgiver i 100% stilling. Kristin Halvorsen ble fra 6.mai 2019 ansatt som organisasjonssekretær i 40% stilling.

Fagrådet er medlem av arbeidsgiverforeningen Virke.

Medlemsvirksomheter
Per 18. mars 2020 er det 131 virksomheter/organisasjoner som er medlemmer. Disse representerer over 200 ulike tiltak med nærmere 5000 årsverk og en rekke frivillige.

Siden 8. mars 2019 har 12 nye virksomheter/organisasjoner meldt seg inn:

- Velferdsetaten Oslo Kommune (Oslo)
- Jobben Oslo Frelsesarmeen (Oslo)
- Gatehospitalet Oslo Frelsesarmeen (Oslo)
- FABO Asker Frelsesarmeen (Viken)
- FABO Oslo Frelsesarmeen (Oslo)
- Fagerborg Frelsesarmeen (Oslo)
- Den åpne dør Frelsesarmeen (Oslo)
- Østensjøveien Hus, Oslo kommune (Oslo)
- Bygdøy rehabiliteringssenter, Oslo kommune (Oslo)
- Polyfon kunnskapsklynge for musikkterapi (Vestland)
- Mestringshusene AS (Vestfold og Telemark)
- Avd sosialmedisin, Tromsø kommune (Troms og Finnmark)

I samme periode har totalt 13 virksomheter avsluttet medlemskapet:

- Bergensklinikken AS – blitt en del av Helse Bergen
- Stiftelsen Bergensklinikken - opphørt
- Recovery Sør AS – ingen drift i 2020
- Normal Norge – ikke relevant lengre
- DPS Vestfold – ikke oppgitt grunn
- Stiftelsen Blå Kors Fredrikstad – ikke oppgitt grunn
- Østensjøveien Hus, Oslo kommune – inngår i Velferdsetatens medlemskap
- Bygdøy rehabiliteringssenter, Oslo kommune - inngår i Velferdsetatens medlemskap
- Thereses Hus, Oslo kommune - inngår i Velferdsetatens medlemskap
- Marcus Thranes Hus, Oslo kommune - inngår i Velferdsetatens medlemskap
- Vestli rehabiliteringssenter, Oslo kommune - inngår i Velferdsetatens medlemskap

- Dalsbergstien Hus - inngår i Velferdsetatens medlemskap
- Stensløkka ressurssenter, Oslo kommune inngår i Velferdsetatens medlemskap

Tre reelle utmeldinger, to virksomheter som opphører og syv som innlemmes via Velferdetatens nye medlemskap og ett (Bergensklinikken) som er blitt en del av Avdeling for rusmedisin Helse Bergen.

3. Økonomi
I 2019 hadde Fagrådet et underskudd på kr. 271 448,- (overskudd på kr. 191 668,- i 2018).

Fagrådets hovedinntektskilder er deltakeravgift, tilskudd fra Helsedirektoratet, prosjekttilskudd og medlemskontingent.

Sum driftsinntekter i 2019 var kr 7 024 021,-. En økning på drøye 16% fra 2018.

Fagrådet fikk i 2019 kr.3 600 000,- i tilskudd fra Helsedirektoratet. Det var en økning på 500 000 kroner fra 2018.

Fagrådets revisor er BDO AS avd Bergen.

4. Aktiviteter
Generelt
Styret og sekretariatet har hatt stor oppmerksomhet på aktuelle fag- og ruspolitiske saker. Fagrådet prøver gjennom sitt arbeid å fange opp ulike bevegelser og utvikling innenfor rusfeltet. Gjennom Fagrådets møteplasser prøver vi å belyse og åpne for diskusjon og refleksjon. Vi arbeider med å fremme sakene våre i media, gjennom kontakt med fag- og politisk miljø både i Stortinget, Helse- og omsorgsdepartementet og Helsedirektoratet.

Vi har besøkt 15 av medlemsvirksomhetene og flere av besøkene er omtalt på rusfeltet.no.

Mye av vårt arbeid formidles via nyheter og kommentarer som legges ut på nettsiden rusfeltet.no.

Totalt er det laget 188 saker i 2019. Sakene omhandler rusfaglige og ruspolitisk praksis/endringer/mangler/utfordringer samt saker om våre aktiviteter og organisasjon. Nettsiden er godt besøkt og hadde i 2019 over 166 000 treff. Det er omtrent samme nivå som 2018 og utviklingen fortsetter i 2020. Det forteller at rusfeltet.no er en viktig arena for kunnskap, informasjon og meningsutveksling.

Gjennomføring av Arbeidsplanen 2019
Vi har en omfattende arbeidsplan som setter store krav til sekretariatet. Arbeidsplanen følger de fire strategiske målene som vi har i Strategisk plan 2015-2020. Styret og sekretariatet har i løpet av siste året arbeidet med ny strategi for Fagrådet. Årsmøtet 2020 vil få presentert Fagrådets nye strategi.

1. **RUSFAGLIG**

a) Fagrådet skal ta opp og synliggjøre rusfaglige saker

Dette er et hovedområde for vårt arbeid. En rekke saker er tatt opp og synliggjort. Vi har pekt på områder hvor det er mangler eller utfordringer og vi har vist frem gode saker/ god praksis. De fleste sakene er omtalt på rusfeltet.no.

Eksempler på tema i 2019 er:

- Hepatitt C – muligheten til å eliminere et virus
- Trening i rusbehandling – tiltak for å redusere overdødelighet
- Recovery-orientert arbeid
- Pakkeforløp
- Medisinvalg i LAR
- Ruskompetanse i barnevern og forebyggende tjenester
- Vold, overgrep og traumer
- Selvmord/overdose
- Motivasjon og håp
- Alkoholbruk

Andre saker som er mye lest på rusfeltet.no er:

- Rusbruker, rusfri eller rusavhengig
- Langtidsvirkende LAR medisin
- Medisinsk cannabis
- Antall hjemløse kraftig redusert
- Levometadon og depot tilgjengelig i LAR

Saker som vi selv har brukt mye tid på i perioden er:

- Ny lov om tvang
- Døgnbehandling versus poliklinikk
- Integrert behandling – en illusjon?
- Tilsyn viser vilkårlig praksis og mangelfull styring!
- Systemets nummenhet
- Gravide i LAR/ gravide med rusproblemer
- Opptrappingsplanens mageplask

Musikkterapi

Fagrådet deltar i Nasjonalt nettverk for musikkterapi rus og psykisk helse, sammen med begge forskningssentrene for musikkterapi i Norge; Cremah og GAMUT. Sentrene er knyttet til henholdsvis Musikkhøgskolen i Oslo og Universitetet i Bergen. I nettverket deltar i tillegg fire av kompetansesentrene rus (KoRus) og NAPHA. Vi har deltatt i snart fem år, mens nettverket feirer 10 års jubileum i 2020.

I 2019 lagde vi en rapport sammen med KoRus-Vest Stavanger om musikkterapitilbudet i Sandnes kommune, mestringsenheten. Rapporten dokumenterer bruker- og implementeringserfaringer og er den sjuende i rekken av erfaringsrapporter.

Musikkterapeut i Sandnes Tarjei Øvrelid (til venstre) sammen med sosiolog ved KoRus-Vest Stavanger Anne Schanche Selbekk og musikkterapeut Sofie Hjertvik

19. november deltok vi på Polyfonkonferansen i Bergen der vi presenterte rapporten sammen KoRus Vest Bergen og KoRus Oslo som presenterte sine tilsvarende erfaringsrapporter (fra tidligere Hjellestad, Bergensklinikkene og Uteseksjonen, Oslo kommune).

Vi har en intensjonsavtale med Cremah og i 2019 takket vi ja til å ha redaktøransvar for en ny etableringshåndbok for musikkterapi i rus- og psykisk helse. Denne skal ferdigstilles i 2020.

Trening og aktivitet i rus- og psykisk helse behandling
Sammen med Rådet for Psykisk helse har vi tidligere hatt prosjektet «Hjertebanken» der vi kartla omfanget og systematikken i bruk av trening og aktivitet i behandling av rus- og psykisk helseproblemer.

I 2019 hadde vi et felles arrangement under Arendalsuka, på «Åpen Russcene» 13. august, med overskriften «Fysisk trening virker! Hvorfor får ikke flere tilbud om dette i behandling av rus og psykiske problemer?». I panelet var Bent Høie, helseminister, John Engh, prosjektleder Ephaps DPS Vestfold, Jan Gunnar Skoftedalen, leder Fagrådet – Rusfeltets hovedorganisasjon, Tove Gundersen, generalsekretær Rådet for Psykisk helse, Henrik Loe, forsker St. Olavs Hospital, Klinikk for rus- og avhengighetsmedisin og Kristian Solli Knudsen idrettspedagog med brukererfaring.

Erfaringene fra Hjertebanken gjorde at vi i 2019 søkte om midler gjennom Stiftelsen Dam sammen med Rådet for psykisk helse, om et oppfølgingsprosjekt «Nettverk sikrer trening i behandling». Søknaden ble innvilget og vi er i gang med planer og modellutvikling for en to-årig prosjektperiode.

Fra venstre: John Engh, Jan Gunnar Skoftedalen, Tove Gundersen, Bent Høie, Henrik Loe og Kristian Solli Knudsen. Foto: Torhild Kielland

Hepatittbussen

I samarbeid med proLAR Nett hadde vi i perioden august 2018 til november 2019 prosjektet Hepatittbussen. Prosjektet Hepatittbussen er et nasjonalt informasjons- og screeningprosjekt. Prosjektets hovedmål er å informere og screene pasienter i døgninstitusjoner innenfor Tverrfaglig Spesialisert Behandling (TSB) og andre lavterskel steder hvor rusbrukere ferdes.

Hepatittbussen er en mobil enhet som møter brukerne der de er. Det ble kjøpt inn en bobil som ble ombygd til formålet. Bussen fikk installert ekstra batterikapasitet for å drive apparatene som var nødvendig.

I løpet av 12 turer møtte vi nærmere 650 mennesker med informasjon og sørget for økt oppmerksomhet omkring smitte og sykdommen. Nesten 250 personer ble testet og screenet i bussen.

Prosjektet var finansiert av legemiddelindustrien. Det ble avsluttet i november 2019. Helsedirektoratet ønsket imidlertid at prosjektet skulle fortsette i 2020 og prosjektet er videreført i 2020 finansiert av Helsedirektoratet. Fagrådets rolle er mer tilbaketrukket i 2020.

Hepatittbussen på besøk i Sandefjord. Fra venstre Kenneth Egeland proLAR Nett, sykepleier Elin Gustavsen, Sandefjord kommune, sykepleier Kristine Ovnan Thorsen, Sandefjord kommune og Ronny Bjørnstad proLAR Nett. Foto: Jan Gunnar Skoftedalen

b) Fagrådet skal arbeide for at rus- og avhengighet opprettholdes som eget fagområde
Fagrådet har i mange år hatt dette som et fokusområde. Det handler ikke om hvor rus plasseres på organisasjonskartet, men at det har en egen stemme der det er nødvendig. De fleste steder organiseres rus og psykisk helsevern sammen. Det er mange gode grunner til det. Men mange mellomledere opplever det som krevende fordi psykisk helse er større en rus.

I mai 2019 hadde vi oppfølgingsmøte med divisjonsdirektør for folkehelse og forebygging Linda Granlund og avdelingsdirektør for psykisk helse og rus Mette Garvoll etter vår bekymring om rus som eget fagområde i Helsedirektoratet. Vi fikk bekreftet at rus fremdeles av et prioritert område og ble lovet tettere dialog med direktoratet videre.

Kvalitetsregisteret for rusbehandling (KVARUS) ble innført i januar 2020. Den faglige rådgivingsgruppen ble omdøpt til Fagråd. Jan Gunnar Skoftedalen sitter KVARUS sitt fagråd som ledes av leder ved NK TSB, Guri Spilhaug. Registeret vil bidra til å tydeliggjøre Tverrfaglig spesialisert rusbehandling som eget fagområde.

Sammen med KORFOR har vi også kartlagt hva studenter lærer om rus og avhengighet – i grunnutdanningene innen helse- og sosialfag, psykologi og medisin. Dette har vi fulgt opp med flere saker på rusfeltet.no, sist i februar 2020 der vi omtalte de nye RETHOS-retningslinjene.

c) Fagrådet skal arbeide for at pakkeforløp og kvalitetsregister i rusfeltet bidrar til en reell forbedring av alle pasienters behandling.
Pakkeforløp og kvalitetsregister er i gang. Det er utarbeidet 3 pakkeforløp; Rusbehandling TSB, Gravide og rus, Somatisk helse og levevaner. Vi har fulgt godt med og har gitt innspill underveis på de pakkeforløpene som er i gang. Vi gir innspill når nye pakkeforløp utarbeides.

Det er rett å si at, det har vært og er, noe skepsis både til pakkeforløp og kvalitetsregister. Vi tror pakkeforløp og kvalitetsregister er med på å fremheve rusfeltets egenart. Det er også nødvendig at TSB blir mer transparent og tydelig. Den første evalueringen av pakkeforløpene kom 28.februar. Det var ansattes vurdering og samlet for TSB og psykisk helsevern var resultatene svake. Kun en av fire mente pakkeforløpene bidro til å oppfylle målsettingene. Ser vi bare på TSB var resultatene gjennomgående bedre, da særlig på døgninstitusjonene. Mange behandlere mener de allerede er gode på brukermedvirkning og da gjør ikke pakkeforløpet dette bedre.

d) Fagrådet skal fokusere på arbeid og aktivitet som en del av rehabiliteringen.
I vår visjon heter det at vi skal sikre helhetlige tjenester. Arbeid og aktivitet er en vesentlig del av en helhetlig tjeneste. Evalueringen av Opptrappingsplanen viser at en økt andel er i arbeid og aktivitet, men andelen er fremdeles for lav.

Særlig er andelen som kommer i ordinært arbeid ikke god nok. Det er flere arbeidslignende aktiviteter rundt om i kommunene. Vi så høsten 2019 at mange kommuner ønsket å kutte i disse tilbudene da budsjettene skulle legges. Heldigvis var det flere lokalpolitikere som bidro til å «redde» ulike tiltak, slik som Miljøpatruljen i Skien.

Vi har hatt fokus på trening som meningsfull aktivitet. Ikke minst har trening i behandling vært prioritert i samarbeidet med Rådet for psykisk helse og St Olav både knyttet til spesialisthelsetjenesten og kommunene. Vi er også engasjert i fotball som meningsfull aktivitet gjennom styremedlem Frode Woldsunds engasjement for Frelsesarmeens gatefotball og ved å delta på flere arrangement i regi av Fotballstiftelsen og deres gatelag.

e) Fagrådet skal være pådriver til at egnede boliger prioriteres
På samme måte som arbeid og aktivitet er egnede boliger et område som vi følger år for år. Husbanken har gitt mer enn 500 millioner i tilskudd til boliger for rusavhengige siden 2016. Det er ekstra gledelig at vi de siste årene har registrert en nedgang i antall hjemløse. Men blant ROP-pasienter har kun halvparten en trygg og stabil bolig. Mye må fortsatt gjøres på dette området og Fagrådet vil fortsatt ha fokus på dette.

By- og regionforskningsinstituttet NIBR ved Oslo Met skal i 2020 gjennomføre ny telling og Fagrådet er representert i referansegruppe for kartlegging av bostedsløse 2020. Det er Kristin Halvorsen som representerer Fagrådet i denne gruppa

f) Fagrådet skal arbeide for god brukermedvirkning og myndiggjøring av brukerne
Fagrådet koordinerer et nettverk med alle bruker- og pårørendeorganisasjonene på rusfeltet. I løpet av perioden har en organisasjon til blitt invitert inn. Det er Det Nytter som er en brukerorganisasjon i Stiftelsen Kraft. Nettverket har hatt tre møter og gjennomførte to felles arrangementer under Arendalsuka.

Nettverket har i perioden fulgt opp bekymringen for den store variasjonen i nivå på helsehjelp som pasienter får tilbud om, rundt om i landet. Flere har deltatt i en arbeidsgruppe, nedsatt av helseminister Høie, som har utarbeidet et grunnlag for felles praksis for rettighetsvurderinger for å sikre at pasientrettighetene til rusavhengige blir ivaretatt på en enhetlig og omforent måte i alle helseforetak. Den endelige rapporten ble levert i mars 2020.

Til alle Fagrådets møteplasser inviteres brukerstemmen til innlegg.

Fagrådets leder deltok også på RØST konferansen i Bergen i august og på Stoffbrukerdagen på Stortinget i november. Stoffbrukerdagen var det Foreningen for Human narkotikapolitikk og SV som arrangerte i 2019.

Sekretariatet deltok også på Verdens Narkotikadag som ble arrangert 26. juni på Eidsvolls plass.

Fra Verdens narkotikadag. Foto: Torhild Kielland

g) Fagrådet skal være pådriver for målrettet bruk av erfaringskompetanse i tjenestene

Fagrådet samarbeider med Erfaringskompetanse om planleggingen av deres toppmøte. Rådgiver har kontakt med Erfaringssentrum som er en organisasjon for erfaringskonsulenter.

Erfaringskompetanse er også en viktig del i musikkterapeutiske tilbud og er inkludert i etableringshåndboken.

h) Fagrådet skal arbeide for mangfoldige, tilgjengelige og helhetlige tjenester i rusfeltet

Dette er Fagrådets visjon og er gjennomgripende i alt vårt arbeid. Vi mener at vi har vist det gjennom de sakene vi arbeider med. Det er behov for å understreke at i grunnmuren av visjonen ligger kunnskapsbasert praksis. Det innebærer at vi må tørre å reflektere over praksis og endre ut fra gjeldene kunnskap.

Gjennom besøk ute i medlemsvirksomhetene blir vi informert om og får vist frem det mangfoldige tilbudet.

21. november besøkte sekretariatet Stiftelsen Fredheim. Fra venstre Jan Gunnar skoftedalen, administrasjonssjef Ronny B. Stiklestad, fagansvarlig Juliane Hemstad og insitusjonssjef Ståle Bakke. Foto: Torhild Kielland

h) Fagrådet skal være en pådriver for at ruskompetanse høynes i øvrige helsetjenester
Sammen med KORFOR har vi kartlagt hva studenter lærer om rus og avhengighet – i grunnutdanningene innen helse- og sosialfag, psykologi og medisin. Dette har vi fulgt opp med flere saker på rusfeltet.no, sist i februar 2020 der vi omtalte de nye RETHOS-retningslinjene.

Sekretariatet har i perioden undervist for tannleger i Innlandet og studenter ved ortopedi-ingeniører ved Oslo Met.

i) Fagrådet skal delta i og initiere utviklingsarbeid i rusfeltet
Fagrådet er blitt godkjent som søkerorganisasjon i Stiftelsen Dam (tidligere Ekstrastiftelsen). Dette for å støtte opp om utviklingsarbeid blant våre medlemmer. Vi har dette året arbeidet med 8 ulike søknader fra medlemmene. Ikke alle har endt i konkrete søknader.

Vi deltar i utviklingsarbeid med musikkterapi. Der har vi et samarbeid med Cremah og Gamut. Det er omtalt tidligere under avsnittet om musikkterapi.

Fysisk aktivitet har vi også et prosjekt sammen med Rådet for psykisk helse og forskningsmiljøet på St. Olav HF. Der har vi hatt et prosjekt, Hjertebanken, og vi viderefører det i 2020. Dette er omtalt under avsnittet trening og aktivitet i rus- og psykisk helse behandling.

Hepatittbussen er også et banebrytende utviklingsarbeid i rusfeltet hvor Fagrådet er en partner for proLAR Nett. Det er også omtalt i eget avsnitt.

j) Fagrådet skal arbeide for økt synliggjøring av effekten av skadereduserende tiltak
Fagrådet er hvert år engasjert i Verdens Overdosedag. I tillegg vier vi mye oppmerksomhet til skam og utenforskap og holdningsskapende arbeid. Leder deltok på den første brukerroms-konferansen i Norge som ble arrangert i november i Bergen.

Hepatittbussen er omtalt ved flere anledninger. Vi deltok på Stoffbrukerdagen i Stortinget i november og markeringen av Verdens Narkotikadag i juni.

Vårt samarbeid med bruker- og pårørendeorganisasjoner har kontinuerlig dette oppe til drøfting. Ikke minst har dette vært aktuelt knyttet til diskusjoner om revidering av LAR-retningslinjer og Rusreformen – fra straff til hjelp.

k) Fagrådet skal arbeide for at det sikres adgang til langtids døgnbehandling på lik linje med annen behandling.
Det har vært en opplevd oppfatning av at tilgangen til døgnbehandling har vært redusert. Bruker- og pårørendenettverket som Fagrådet koordinerer bidro til at helseminister Bent Høie i revidert oppdragsbrev til de regionale helseforetakene fikk satt ned et utvalg som skulle se på variasjonen i tilbud. Utvalget skulle sikre lik praksis. De leverte sin rapport 1.mars 2020.

Fagrådet har i vår tilnærming vært opptatt av reell brukermedvirkning i valg av sted

og nivå. Mange av våre medlemmer melder om at pasientene ikke får adgang til døgnbehandling uten først å ha prøvd poliklinikk.

2. RUSPOLITIKK

a) **Fagrådet skal ta opp og synliggjøre aktuelle ruspolitiske saker**.
Vi bruker rusfeltet.no til å synliggjøre aktuelle ruspolitiske saker. Det er ikke bestandig like lett å skille hva som er rusfag og ruspolitikk.
De store ruspolitiske sakene i denne perioden beskrives i egne punkt under. Det gjelder spesielt avkriminalisering (d) og opptrappingsplanen (g).
Andre saker som vi kan omtale i overskrifter?
Bostedsløs eller «utvandret» – hjelp fattige som kan miste rettigheter!
Petter Nyquist baner vei for ny samfunnsdebatt om straff og fengsel
Pakkeforløpene har problemer i startgropa, men positive erfaringer i TSB!
Høie inviterer sivilt samfunn som forberedelse til internasjonale møter i FNs narkotikakommisjon.
Ikke lenger tilfeldig hva studenter lærer om rus og avhengighet?
Selvmord – et større problem enn vi tror på rusfeltet!
Narkotikautløste dødsfall øker igjen!
Cannabis og kokain på Europatoppen
Er døgnbehandling feil for mange med rusproblemer?
Tilsyn viser vilkårlig praksis og mangelfull styring!

b) **Fagrådet skal ta en posisjon som aktiv pådriver knyttet til rammebetingelser for anbudsprosesser i rusfeltet**.
Medlemmenes rammebetingelser er en av hovedoppgavene til Fagrådet. Det kan oppleves sårbart fordi bedre betingelser for en del av feltet kan oppleves som svekkelse av andre deler. Slik vil det også være rundt anbudsprosesser. Vår oppgave blir da å sikre at vilkårene blir like for alle parter.

Vi har fulgt med på hva de regionale helseforetakene har foretatt seg. Helse Sør-Øst har hatt en behovsgjennomgang og utarbeidet en rapport i oktober. HSØ har, som eneste RHF, løpende avtaler med sine ideelle avtalepartnere. Avtalene har, men noen unntak, løpt siden 2013. Bakgrunnen for behovsgjennomgangen var å klargjøre for ny anskaffelse. Dagens avtaler har to års oppsigelsestid. Det er forventet oppsigelse av dagens avtaler i løpet av 2020 og at nye anbudsrunder skjer i løpet av 2021/2022. Nye avtaler vil gjelde to år etter oppsigelsesdato.

Helse Vest har prolongert sine avtaler og de går ut 2021. Helse Midt-Norge har avtaler som går ut 31.mars 2021 og Helse Nord har avtaler som løper ut 31.mars 2021. Regjeringen vil bruke handlingsrommet til å skjerme ideelle aktører

c) **Fagrådet skal arbeide for at forskning i rusfeltet stimuleres og utviklingsarbeid dokumenteres gjennom å drive systematisk arbeid for å bedre forskningens økonomiske vilkår**
Skal vi ha en kunnskapsbasert praksis så er vi avhengig av gode vilkår for forskning på rusfeltet. Derfor fremmer vi ved aktuelle anledninger behovet for god forskning og gode rammevilkår for forskningen. Det har vi blant annet gjort i vårt innspill til statsbudsjettet. Vi samarbeidet også med Seraf om et

arrangement under Arendalsuka. Vi har også samarbeidet med flere forskningsmiljø om forskningssøknader til Stiftelsen Dam.

d) **Fagrådet skal være en pådriver i arbeidet om å overføre ansvaret for oppfølging av personer som tas for bruk og besittelse fra justis til helse.**
Dette er kanskje den ruspolitiske saken som det har vært mest oppmerksomhet rundt i hele perioden, men særlig etter at utredningen ble overlevert Helse- og omsorgsminister Bent Høie 19.desember 2019. Sekretariatet var tilstede ved overleveringen.

I mai 2019 arrangerte rusreformutvalget en konferanse og leder i Fagrådet var invitert til å oppsummere konferansen.

29. januar 2020 arrangerte vi en høringskonferanse om utredningen med nesten 300 deltakere. Leder av rusreformutvalget, Runar Torgersen, innledet og presenterte utvalgets forslag. Helseminister Bent Høie var tilstede og hadde en samtale med Jan Gunnar Skoftedalen om reformen.

Helse- og omsorgsminister Bent Høie i samtale med leder i Fagrådet – Rusfeltets hovedorganisasjon, Jan Gunnar Skoftedalen. Foto: Torhild Kielland

Fagrådet vil levere et høringssvar innen fristen 2.april 2020 hvor hovedkonklusjonen er at vi støtter intensjonen og retningen på reformen.

Sekretariatet deltok på Arbeiderpartiets seminar om rusreformen på Stortinget 5.mars.

e) Fagrådet skal ta en aktiv posisjon i arbeidet med å sikre TSB forutsigbare rammebetingelser
Dette er et krevende punkt og tenker at det er en hovedoppgave for Fagrådet Men som nevnt i et tidligere avsnitt 2b, er det vår oppgave å sikre best mulige rammebetingelser og for oss betyr det like vilkår mellom virksomhetene. Leder deltar på NK TSB årlige konferanse for ledere i TSB og bruker anledning til å få kunnskap og formidle betydningen av forutsigbare

rammebetingelser for alle innenfor TSB.

f) **Fagrådet skal arbeide for at ideelle virksomheter som har avtale med Regionale Helseforetak tilbys løpende avtaler**
Dette punktet har vi i liten grad gjort noe med. Vi har kontakt med Virke ideell og frivillighet. Vi har ikke kommet i posisjon overfor de regionale helseforetakene. Det er først og fremst en sak som det bør arbeides videre med når foretakene nå etter hvert skal ut i nye anbudsrunder**.**

g) **Fagrådet skal arbeide for Opptrappingsplanen følges opp ute i kommunene.**
Opptrappingsplanen har vært et tema i mange av sakene vi har skrevet på rusfeltet.no. 2020 er Opptrappingsplanens siste år og regjeringen sier de har overoppfylt de økonomiske rammene i planen. De har bevilget mer enn 2,4 milliarder.

FAFO evaluerer Opptrappingsplanen og har gitt ut delrapporter. Deres evalueringer viser flere årsverk og flere i aktivitet. Rus & Samfunn har gjennomført en kartlegging og kun 4 av 10 kommuner har brukt pengene til formålet. Her er det store variasjoner mellom de kommunene som har brukt midlene i tråd med regjeringens forutsetninger til kommuner som har brukt lite eller ingenting.

Fagrådet er uenig med regjeringen om at opptrappingsplanen er overoppfylt. Vi omtalte statsbudsjettet for 2020 som et mageplask og mener regjeringen mangler 450 millioner for å oppfylle målsettingen om 2,4 milliarder.

De 2,4 milliardene skulle være en ekstra satsing på rusfeltet. Da mener vi det er feil å beregne Husbankens innsats i ettertid. Det oppfatter vi som ordinær innsats.

Rus & Samfunn har gjennomført et graveprosjekt om hvordan kommunene har brukt midlene i Opptrappingsplanen. Det er beskrevet i avsnittet om Rus & Samfunn.

h) **Fagrådet skal følge med på at finansieringen i rusbehandlingen bidrar til gode pasientforløp**
Vi har fulgt finansieringen i rusbehandlingen. Men er et krevende område å klare å påvirke. Finansieringen er en del av rammebetingelsene for både ideell og offentlig sektor. For de ideelle kan finansieringen i større grad påvirke pasientforløpet ved at lavt belegg kan bidra til kutt i tilskuddet fra det regionale helseforetaket. Vi har ingen klare signaler på at det bidrar til redusert samarbeid og flytting av pasienter fra en institusjon til en annen. Men det er lett å tenke at det kan skje.

i) **Fagrådet skal følge med på og gi myndighetene innspill i internasjonal politikk**
Fagrådet blir invitert og deltar i dialogmøter som helseministeren har med det sivile samfunn. I mai 2019 deltok rådgiver på dialogmøte i forkant av møte i

Verdens helseorganisasjon. Leder deltok, som representant for sivilt samfunn, på møte med representanter for INCB under deres kontrollbesøk i Norge 23.mai 2019. International Narcotics Control Board er det uavhengige og kvasi-dommerlige kontrollorganet for implementering av FNs narkotikakonvensjoner.
I februar 2020 var det møte i forkant av FNs narkotikakommisjonens møter i Wien 2-6 mars 2020. Fagrådet støttet i stor grad Norges posisjon før dette møtet.

Flere av våre medlemsorganisasjoner deltar i Wien. Fra vår side er det vanskelig å prioritere både tidsmessig og ressursmessig.

j) Fagrådet skal arbeide for redusert dødelighet for mennesker med psykiske lidelser og rusavhengighet med målsetting om reduksjon av forskjeller i forventet levealder.
Dette har vi omtalt i ulike saker og ved annen profilering og undervisning. Dette er noe av årsaken til at vi er partner i Heptatittbussen, engasjert oss i arbeidet for eliminasjon av hepatitt C og fysisk trening i behandling (se tidligere omtale). Vi deltar på verdens overdosedag og stoffbrukerdagen.

Leder deltok på åpningen av Gatehospitalet i Bergen 24.februar hvor dette er et vesentlig punkt.

Leder deltok på Prindsens mottaksseminar frokostseminar om eliminering av Hepatitt C 12.mars.

Vi har prioritert søknader til Stiftelsen Dam som har tiltak og forskning knyttet til denne problemstillingen.

AKTIVITETER

a) Fagrådet skal arrangere:

I. Studietur

Fagrådets studietur i 2019 gikk til Nederland med 25 deltakere. Vi bodde i Rotterdam, men besøkte tiltak over store deler av Nederland. Det var væresteder, poliklinikk, heroinklinikk, døgnbehandling og forebygging. Mer om studieturen kan dere lese ved å klikke på lenken.
https://www.rusfeltet.no/nederland-ikke-sa-liberale-likevel/#.XlfVB6hKg2x

Deltakerne på Fagrådets studietur til Nederland i juni 2019

II. Fagkonferanse

Fagkonferanse 2019 hadde temaet; **Likeverdig tjenester i fremtidens rusfelt** og samlet nær 400 deltakere på The Hub i Oslo.

Konferansen ble arrangert 9.-10. oktober 2019. Statssekretær Maria Jahrman Bjerke åpnet konferansen. Gode innledere belyste hovedtemaet og det er vel ingen overdrivelse å si at vi har en stykke igjen til likeverdige tjenester. Dette til tross for at vi hørte om mange gode tiltak rundt i hele landet. Under fagkonferansen ble det også gjennomført ledermøte for ledere i medlemsvirksomheter. Les mer om konferansen ved å klikke på lenken https://www.rusfeltet.no/se-presentasjonene-fra-rusfeltets-fagkonferanse/#.XlfWcqhKg2w.

Under festmiddagen ble Fagrådets pris for godt rusfaglig arbeid delt ut til generalsekretær i organisasjonen Barn av rusmisbrukere, Marius Sjømæling.

Styreleder Kirsten Frigstad har overlevert Fagrådets pris til generalsekretær i BAR, Marius Sjømæling. Foto: Torhild Kielland

III. Ruspolitisk arena

Ruspolitisk arena 2019 ble arrangert 10. mai på Thon hotel Vika Atrium i Oslo. Over 180 deltakere deltok og seminarets tittel var; **Fordi kunnskap er vårt fremste våpen - Hvis vi vil forandre fremtiden må vi forstyrre nåtiden!** Til denne konferansen hadde vi invitert internasjonale innledere fra England, Sveits og Østerrike.

Les mer om ruspolitisk arena ved å klikke på lenken https://www.rusfeltet.no/presentasjoner-fra-ruspolitisk-arena-10-mai/#.XlfX1KhKg2w. Under seminaret ble også Fagrådets pris for Godt Ruspolitisk arbeid delt ut til byråd Erlend Horn i Bergen kommune.

Styreleder Kirsten Frigstad, prisvinner og byråd i Bergen kommune, Erlend Horn og leder Jan Gunnar Skoftedalen. Foto: Torhild Kielland.

IV. Aktuelle høringskonferanse

29. januar 2020 arrangerte vi høringskonferanse om rusreformen fra straff til hjelp. Konferansen kom i stand i løpet av noen korte uker og nærmere 300 deltok.

Bakgrunnen var rusreformutvalgets utredning om avkriminalisering av bruk og besittelse av narkotika til eget bruk. Vi hadde med helseminister Bent Høie og leder av rusreformutvalget Runar Torgersen på scenen. Vi hadde også valgt ut fire viktige temaer som ble drøftet på scenen under god ledelse av noen av styremedlemmene i Fagrådet.

V. Nettverksmøter og faglig forum

Det er avholdt 3 nettverksmøter med bruker- og pårørendeorganisasjonene på rusfeltet i perioden. Nyttige og gode møter hvor viktige problemstillinger som blant annet poliklinikk/døgn, LAR-retningslinjer, avkriminalisering og tvang.

Rådgiver, Torhild Kielland, deltar i Nasjonalt nettverk for musikkterapi rus og psykisk helse som i 2019 ble utvidet til å inkludere KoRus Vest Stavanger og NAPHA.

VI. Ruspolitiske og rusfaglige debattmøter

Arendalsuka

Fagrådet var aktive på Arendalsuka 2019 og sammen med Tyrilistiftelsen etablerte vi #åpenrusscene på taket av Tyrili Arendal. Der inviterte vi andre organisasjoner til å holde sine innlegg.

Totalt var det 11 arrangementer på taket hvor Fagrådet hadde sju arrangementer sammen med en eller flere andre:

- *Økt medisinbruk i rus og psykisk helsefeltet – hva så?*
  I samarbeid med Blå Kors divisjon behandling. Der deltok Ole Anders Underland, Hurdalsjøen Recoverysenter, Jørgen Bramnes, NKROP Kenneth Arctander Johansen, RIO, Inge Brorson, fagsjef Blå Kors Øst, Blå Kors og ordstyrer var Jan Gunnar Skoftedalen, leder, Fagrådet - Rusfeltets hovedorganisasjon.

- *Rus & psykiske lidelser: Fysisk trening må tilbys i behandlingen*.
  I samarbeid med Rådet for psykisk helse. Der deltok Helseminister Bent Høie, Rådet for psykisk helse med generalsekretær Tove Gundersen, Fagrådet – Rusfeltets hovedorganisasjon med leder Jan Gunnar Skoftedalen, Idrettspedagog med brukererfaring, Kristian Solli Knudsen, St. Olavs Hospital, Klinikk for rus- og avhengighetsmedisin med forsker Henrik Loe og DPS Vestfold, prosjektleder Ephaps, John Engh. Ordstyrer var Torhild Kielland, Fagrådet – Rusfeltets hovedorganisasjon.

- *Hva er god forebygging i rusfeltet*?
  Etablerte bruker- og pårørendeorganisasjoner på rusfeltet diskuterer ut fra sine ståsted. Hva er riktig kunnskap? Der deltok Erik Torjussen, A-larm, Ronny René Nielsen, RIO, Ida Olsen, proLAR Nett, Arild Knutsen, FHN, Joar Kaasa, Stiftelsen Kraft og Martine Kihle Dalsrud, Ordstyrer,

BAR.

- *Hvilken lærdom bør vi ta med oss fra historien om Siw?*
  I samarbeid med Seraf. Der deltok journalist Thomas Ergo, Aftenbladet, Thomas Clausen, SERAF, Tommy Huseby, RIO, Pål Holden,Tidligere miljøarbeider i Stavanger kommune, statssekretær Maria Jahrmann Bjerke og stortingsrepresentant Elise Bjørnebekk-Waage fra Arbeiderpartiet.

- "Lykkeliten" Forestilling med skuespiller Rune Andersen.
  I samarbeid med Blå kors divisjon behandling og Tyrilistiftelsen.

- *Regjeringens styrking av ideell sektor på rusfeltet – på bekostning av hvem?*
  I samarbeid med Tyrilistiftelsen. Her deltok Lars Haugen, Avdelingssjef, på Sørlandet Sykehus HF, Anders Dalsaune Jansen, Leder i Tyrilistiftelsen, Anne Grete Erlandsen, Statssekretær i Helsedepartementet og Tellef Mørland, Stortingsrepresentant for Arbeiderpartiet. Jan Gunnar Skoftedalen ordstyrer.

- *Hva er rusbehandling? Er omsorg rusbehandling? Er rusbehandling omsorg?*
  I samarbeid med bruker- og pårørendeorganisasjonene på rusfeltet. Her deltok Marte Yri Evensen fra Stiftelsen Kraft, Ane Ramm pårørende, Ivar Skeie forsker/lege, Arild Knutsen, FHN og Vivian Bentsen, proLAR Nett. Kenneth Arctander Johansen var ordstyrer.

Alle arrangementene hadde god oppslutning. Forestillingen til Rune Andersen samlet alene rundt 300 mennesker og det var en tankevekkende forestilling.

Fra forestillingen Lykkeliten med Rune Andersen under Arendalsuka. Foto: Torhild Kielland

b) Fagrådet skal aktivt:

I. Fremme ledige stillinger hos medlemsorganisasjoner

På rusfeltet.no gis medlemmer tilbudet om gratis annonsering av ledige stillinger. Sekretariatet søker også aktivt opp ledige stillinger, men for å sikre at det blir gjort bør det sendes e-post til sekretariatet.

Det er til enhver tid mellom 15 og 30 stillinger på rusfeltet.no. Det alene er en stor medlemsfordel når vi har mellom 15 -20 000 treff pr måned. Ledige stillinger leses av mange.

II. Fremme kurs og konferanser hos medlemsorganisasjoner

Tilsvarende gjelder for kurs og konferanser. Skal medlemmene være sikre på at deres konferanse eller kurs vises må sekretariatet motta en e-post med lenke.

For ikke-medlemmer koster det 3000 kroner å annonsere slik at dette er en god og viktig medlemsfordel.

2. ORGANISASJON

a) **Utvikle og utvide sekretariatet med nødvendig kompetanse for å kunne arbeide strategisk med ruspolitikk og rusfagutvikling.**

I løpet av denne perioden er organisasjonssekretær Kristin Halvorsen tilbake i 40% stilling. Det har ikke vært økonomisk rom for å utvide sekretariatet med flere fagpersoner. Ved økte inntekter er det ønskelig med en rådgiverstilling til. Utvikling av kompetanse og kunnskap i sekretariatet arbeides det kontinuerlig med og rådgiver tar et masterkurs ved BI. Vi skifter nettside som vi mener skal bidra til å utvikle og gi sekretariatet flere muligheter.

b) **Utvikle og utvide strategiske samarbeidsrelasjoner med aktuelle aktører**

Det er avgjørende at Fagrådet har gode samarbeidspartnere og samarbeidsrelasjoner. Det gir oss større mulighet for gjennomslag i aktuelle saker og muligheter til å delta på flere arenaer. Vi har godt samarbeid med Rådet for psykisk helse og har der en skriftlig samarbeidsavtale. Vi har også undertegnet samarbeidsavtale med Cremah.

Vi har samarbeid i med Korusene, SERAF, KORFOR, NKTSB og NKROP på flere områder uten at det er skriftliggjort.

Samarbeidet med bruker- og pårørendeorganisasjonen gjennom nettverket er verdifullt og gir oss god nytte i vårt arbeid.

Vi har godt og tydelig samarbeid med Tyrilistiftelsen rundt åpen russcene under Arendalsuka.

Vi har blitt godkjent som søkerorganisasjon av Stiftelsen Dam, noe som bidrar til å utvikle og utvide samarbeid med flere av våre medlemsorganisasjoner.

c) **Utvikle møteplassene slik at Fagrådet er den mest aktuelle rusfaglig og ruspolitiske arena**.
Møteplassene er både våre konferanser, arrangementer og ikke minst nettside og sosiale medier. Nettside og sosiale medier omtales senere i årsmeldingen. Men som nevnt skifter vi nettside og leverandør denne våren. Det vil gi oss en mer moderne nettside.
På Høringskonferansen i januar inviterte vi bredt til debatt og vi la en ny regi på presentasjonene. Det var et nytt og spennende format som fungerte godt på denne typen arrangement.

Åpen russcene under Arendalsuka er fortsatt under utvikling og vi skaffer oss nye erfaringer fra år til år.

d) **Synliggjøre mangfoldet i medlemsorganisasjonenes engasjement gjennom å bruke organisasjonene som arena til å fronte saker.**
Fagrådet besøker medlemsorganisasjonene og lager saker som kan bidra til vise hvilke grep de gjør for å øke kvalitet eller oppmerksomhet rundt deres saker. Et eksempel er besøket ved Stiftelsen Fredheim i november som fortalte om grep de har gjort for å motivere flere til å gjennomføre og fullføre behandling.

Rus & Samfunn
Rus & Samfunn er et redaksjonelt uavhengig nettmagasin som lager kvalitetsjournalistikk fra rusfeltet. Magasinet er eid av Fagrådet. Rus & Samfunn legger vekt på å dekke et bredt spekter av saker fra rusfeltet, og vi ønsker ikke at magasinet skal kunne settes i bås, hverken, faglig, ideologisk eller politisk. Rus & Samfunn følger bestemmelsene i pressens Vær Varsom-plakat. Magasinet har en redaktør ansatt i 50 prosent stilling.

I perioden siden forrige årsmøte i mai 2019 har det vært et stort engasjement i den offentlige samtalen knyttet til flere sentrale spørsmål på rusfeltet, som rusreform, opptrappingsplanen, heroinassistert behandling, retningslinjer for gravide i LAR og nyrekruttering til tunge rusmiljøer. Et slikt engasjement er selvsagt positivt for Rus & Samfunn, men gir også utfordringer med å måtte prioritere blant alle interessante tema magasinet kan skrive om. Pr i dag har heller ikke Rus & Samfunn ressurser til en løpende nyhetsdekning av hva som skjer innen rusfeltet.

Den største satsingen i i Rus & Samfunn siden forrige årsmøte har vært et større prosjekt for å ettergå effekten av regjeringens opptrappingsplan for rusfeltet. I femårsperioden 2016 til 2020 er det gitt 2,4 milliarder ekstra til rusfeltet. Nær to milliarder av midler har gått til kommunene for å trappe opp innsatsen. Har pengene blitt brukt til en reell opptrapping? Det ønsket Rus & Samfunn å finne ut av. Takket være økonomisk støtte fra Fritt Ord og redaksjonell støtte fra Senter for Undersøkende journalistikk i Bergen (SUJO), har vi kunnet gjennomføre prosjektet. Underveis i arbeidet inngikk vi en samarbeidsavtale med avisen Kommunal Rapport. Prosjektet resulterte i en omfattende artikkelserie som ble publisert i løpet av tre uker i mars. Rus & Samfunn er stolt over å ha gjennomført et slikt stort, redaksjonelt løft. Det bidrar til å styrke Rus & Samfunns posisjon som et

magasin som lager kvalitetsjournalistikk for rusfeltet.

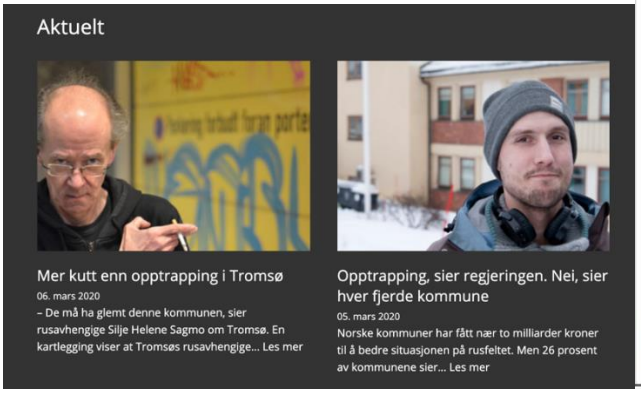

De viktigste utviklingstrekkene for Rus & Samfunn:

- Fortsatt jevn økning i antall lesere
- Markant økning i antall faste følgere på Facebook-siden til Rus & Samfunn
- En stadig større andel «lojale lesere», dvs lesere som kommer tilbake til magasinet etter å ha lest en sak

For å gjøre Rus & Samfunn enda mer attraktiv for alle som interesserer seg for hva som skjer på rusfeltet, skal magasinet komme i ny design i løpet av våren 2020. Det vil gi større variasjon på forsiden til nettmagasinet, og et nytt publiseringsverktøy vil gi oss flere muligheter.

Rus & Samfunn har begrensede ressurser og må hele tiden prioritere hva som er mulig å få realisert. Vi skal fortsette å prioritere følgende tre områder:

- Menneskehistorier man kan lære av
- Popularisering av forskning og fagstoff
- Faglige og politiske konflikter på rusfeltet

Det er skarp konkurranse om folks tid og oppmerksomhet. Rus & Samfunn må derfor jobbe enda mer med å nå ut til flere med det gode innholdet vårt. Den positive leserutviklingen og den store interessen for det som skjer innen rusfeltet, er et godt utgangspunkt.

Andre aktiviteter

Høringsuttalelser

Fagrådet var invitert til, og har kommet med høringsuttalelser til:

- ✓ Høring av NOU 2019: 14 Tvangsbegrensningsloven – Forslag til felles regler om tvang og inngrep uten samtykke i helse- og omsorgstjenesten desember 2019
- ✓ Forslag til endringer i Alkoholloven september 2019
- ✓ Innspill til Helsetilsynet: Hvor er det størst fare for svikt i tjenestetilbudet og hvilke konsekvenser har det for dem som har tjenester juni 2019
- ✓ NOU 2018:16 Det viktigste først mai 2019
- ✓ Nasjonal faglig retningslinje for LAR gravid – Tre anbefalinger mai 2019

Undervisning og innlegg

Leder var invitert og deltok i debatt på Fossumdagen i Oslo 8. mai.

Leder var invitert til å ha en oppsummering av Rusreformutvalgets konferanse 27. mai.

Sekretariatet var invitert og deltok i debatt på Frelsesarmeens arrangement på Youngstorget i Oslo 28. juni.

Rådgiver underviste på Tannhelsedagene på Lillehammer 13. september, Tannhelsetjenesten Innlandet.

Leder var invitert og deltok i debatt under forskningsdagene til Universitetet i SørØst Norge hvor forskning om gatelagene til Fotballstiftelsen ble presentert 24.september.

Rådgiver underviste om musikkterapi i rusbehandling på Fagforbundets konferanse i Kristiansand 29. oktober.

Rådgiver holdt innlegg på Polyfonkonferansen 18. november om bruker- og implementeringserfaringer fra musikkterapitilbud i Sandnes kommune.

Leder deltok og hadde en hilsen på Straxhusets 25 års jubileum 3. desember.

Leder var invitert til å ha et innlegg for studenthelsetjenesten i Agder og SørØst på Korus Sør sin samling 13. desember

Leder var invitert til å holde et innlegg Blå Kors divisjon behandlings styreseminar 18. desember.

Leder underviste for ortopediingenører ved Oslo Met 23. januar.

Leder var invitert og hadde en hilsen under åpning av Frelsesarmeens nye gatehospital i Bergen 24. februar.

På rusfeltet.no ligger en oppdatert manual for bruk av tvang etter Helse- og omsorgstjenesteloven § 10. https://www.rusfeltet.no/arbeidsmanual-tvang-hol-kap-10-2/#.XHZmaIhKg2w. Rådgiver har i perioden fått flere spørsmål via telefon og e-

post om bruk av tvang og har gitt veiledning. Manualen vil endres eller fjernes når ny tvangslov vedtas.

Besøk og synliggjøring
Vi har i denne perioden besøkt 15 medlemmer, men også andre virksomheter innen rusfeltet**.** Av medlemmene som vi har besøkt er blant annet Fredheim, Crux Kalfaret, Tyrili Skien, Gatehospitalet Bergen Frelsesarmeen og Polyfon kunnskapsklynge for musikkterapi.

Vi hadde i mai 2019 oppfølgingsmøte med divisjonsdirektør Linda Granlund og avdelingsdirektør Mette Garvoll i Helsedirektoratet etter vår bekymring rundt TSBs plass i Helsedirektoratet.

Flere av våre medlemsvirksomheter har besøkt oss på kontoret for å diskutere ulike problemstillinger.

Sekretariatet har deltatt i Erfaringskompetanse.no sin planlegging av toppmøte 2020.

Leder deltok i Usynlige Tigre sin podcast 3. juli.

Leder deltok på Røst konferansen i Bergen 30. august.

Leder deltok sammen med ledelsen i Tyrilistiftelsen på møte med statssekretær Anne Grete Erlandsen i Helsedepartementet om Fritt behandlingsvalg 6. september

Leder deltok på Kompetansetjenesten TSB sin konferanse for TSB ledere 12.-13. september.

Sekretariatet var invitert og deltok på 24SJU sitt 10-års jubileum 27. september.

Leder deltok på Velferdsetatens interne konferanse om Opptrappingsplanen i Oslo 22. oktober

Leder var invitert til og deltok i den første brukerromskonferansen i Bergen 11. november. Bak konferansen står Prindsen og MO Gyldenpris (Straxhuset).

Leder deltok på Stoffbrukerdagen i Stortinget 15. november.

Leder var invitert som gjest på dag 1 av FOs landsmøte 20. november

Leder var invitert til åpningen av Senter for eliminasjon av hepatitt C ved Lovisenberg sykehus 5. desember.

Leder var invitert og deltok på Helsedirektoratets innspillsmøte om deres nye Cannabiskampanje 7.desember

Sekretariatet deltok på Helsedirektoratets møte om overdoser 10. desember.

Sekretariatet deltok på Serafs presentasjon av Oslorapporten 12. desember

Sekretariatet var tilstede ved overlevering av Rusreformutvalgets utredning til helseminister Bent Høie i departementet 19. desember

Sekretariatet var invitert og deltok på førpremiere med foredrag av Petter Nyquist og hans nye TV serie Petter i fengsel 4. mars.

Fagrådets pris godt rusfaglig arbeid 2019
Generalsekretær i BAR, Marius Sjømæling, ble tildelt Fagrådets pris for godt ruspolitisk arbeid 2019.

Prisen ble delt ut av styreleder Kirsten Frigstad og leder Jan Gunnar Skoftedalen under festmiddagen på Fagkonferansen i Oslo 9.oktober. Prisen var et trykk av kunstneren Orion Righard.

Fagrådets pris godt ruspolitisk arbeid 2019
Byråd Erlend Horn Bergen kommune ble tildelt Fagrådets pris for godt ruspolitisk arbeid 2019. Prisen ble delt ut under ruspolitisk arena 10. mai 2019. Prisen er et kunstverk av glasskunstneren Aino Jensen.

Fagrådets stipend
Fagrådet mottok og innvilget to stipendsøknader i 2019. Begge mottok 10 000 kroner. Phoenix Haga fikk stipend for å presentere deres bruk av kulturaktivitet i behandlingstilbudet på EFTC`s (European Federation og Therapeutic Communities) konferanse Everything flows, i Tesaloniki i perioden 19. og 20. september. ProLAR Nett fikk stipend for å presentere et abstract om Hepatittbussen på konferansen INHSU i Canada 13. september.

Stipendordningen lyses ut på rusfeltet.no. Vilkåret for stipend er at en skal presentere norsk forskning eller modeller på utenlandske konferanser.

Sosiale medier
Mye av Fagrådets kommunikasjon og informasjonsarbeid kanaliseres gjennom Fagrådets hjemmeside www.rusfeltet.no og Facebook samt Twitter. I januar 2020 etablert vi en Instagramkonto; rusfeltet.

På nettsiden legges det daglig ut nyheter fra rusfeltet og beslektede fagfelt med linker til avisartikler, tidsskrifter og nettsteder. Endringene i mediebildet og økende andel av betaling pr artikkel gjør at dette er en tjeneste som vi vurderer å endre.

Fagrådets webside er den mest oppdaterte og mest besøkte siden på nyhetsbildet knyttet til rus og avhengighet. Nettsiden benyttes også til å presentere rusfaglige og ruspolitiske kommentarer og saker fra Fagrådet under Nytt fra Fagrådet.

Nettsiden blir skiftet denne våren. Vi håper å lansere nettsiden i tidsrommet mellom ferdigstillelse av årsmeldingen og årsmøtet. Vi skifter leverandør og mener vi vil få en moderne nettside.

Gjennom Nytt fra Fagrådet ønsker Fagrådet å holde fokus på en del av de mest aktuelle sakene knyttet til Fagrådets arbeid og arbeidsplan. I tillegg benyttes siden til å annonsere og informere om møteplassene, studietur og andre arrangementer eller tiltak i Fagrådets regi. Her legger Fagrådet også ut Høringsuttalelser som er under

utarbeidelse eller som er ferdig utarbeidet.

Det legges videre opp til at medlemmer og andre kan komme med kommentarer på siden til sakene under Nytt fra Fagrådet. Nettsiden benyttes også til å informere om ledige stillinger og kurs og konferanser i medlemsvirksomhetene. Tabellen under viser utviklingen av antall besøk/treff pr år.

Årstall	*2014*	*2015*	*2016*	*2017*	*2018*	*2018*
Antall besøk/treff	*117 777*	*120 096*	*130 137*	*119 781*	*167 094*	*166 295*

Fagrådet sender ukentlig ut nyhetsbrev hvor nyhetene i hovedsak er hentet fra Nytt fra Fagrådet. Det er mer enn 2000 mottakere av disse ukentlige nyhetsbrevene.

Fagrådet har en Facebookside og har per 18. mars 4596 følgere. En økning på ca 19% siste år. Fagrådets har konto på Twitter under brukernavnet @rusfeltet. Det er leder som har hovedansvaret for Twitterkontoen. I alt er det 2327 personer/ organisasjoner som per 18.mars følger Fagrådet på Twitter. Det er en økning på 3,9%. Instagramkontoen ble åpnet 16. januar i 2020 har allerede 491 følgere.

Avslutning

Denne årsmeldingen går som nevnt i innledningen fra 8. mars 2019 til 18. mars 2020.

Det har vært et svært aktivt år for Fagrådet som vi håper gjenspeiles i årsmeldingen. Fagrådet deltar i økende grad i prosjekter og saker av faglig karakter som går over tid. Det er i tråd med Fagrådets Strategisk plan 2015 – 2020.

Frem til årsmøtet i 2020 vil styret arbeide med en ny strategi. Det blir et spennende arbeid i et rusfelt som vil oppleve endringer i utfordringsbilde. Det kan være måter å jobbe på og ikke minst, må ansatte være arenafleksible, som det legges opp til i Nasjonal helse- og sykehusplan.

Fagrådet styre og sekretariat må ha både et kortsiktig og et langsiktig perspektiv på arbeidet. Ting vil endre seg, men samtidig er det vanskelig å se for seg hvor rusfeltet er om 5 til 10 år. Det langsiktige perspektivet vil årsmøtet bli kjent med gjennom den nye strategien som presenteres.

Det kortsiktige perspektivet gjenspeiler seg i Arbeidsplanen 2020 som årsmøtet skal behandle. Her håper vi på gode diskusjoner og konkrete innspill.

Styret ønsker velkommen til et godt årsmøte i Thon Vika Atrium i Oslo mandag 11. mai 2020.

Oslo 18. mars 2020

Kirsten Frigstad Styreleder	Anders Dalsaune Jansen Styrets nestleder	Trude Lønning Styremedlem
Frode Woldsund Styremedlem	Vidar Hårvik Styremedlem	Janka Holstad Styremedlem
Kine Haugen Styremedlem	Lars A Lian Styremedlem	Jan Gunnar Skoftedalen Daglig leder